

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla a dr. Rákosfalvy Zoltán ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Németh L.Zsolt ügyvéd által képviselt **alperes** ellen sajtó-helyreigazítás iránt indított perében a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2009. július 27. napján meghozott P.20.628/2009/7. sorszámú ítélete ellen az alperes részéről 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét a megfellebbezett részben részben megváltoztatja, a megyei bíróság által elrendelt helyreigazítás helyett alperest az alábbi helyreigazításra kötelezi:

„Helyreigazítás

A 2009.június 4.napján megjelent „Mi kerül itt ennyibe?” című cikkünkben valótlanul állítottuk, hogy a burkolásnál felhasznált indiai kő beszerzését közvetlenül „a város” bonyolította. Ezzel szemben a valóság az, hogy a város a generálkivitelező által mintaként szolgáltatott kő kiválasztásában döntött, a beszerzést a generálkivitelező intézte.”

Mellőzi a "A" Kft.-nek a felperes javára megfizetendő 21.000 (huszonegyezer) forint elsőfokú perköltségben való marasztalását.

Az "A" Kft. által az állam javára az illetékügyben eljáró hatóság felhívására fizetendő feljegyzett kereseti illeték összegét 4.000 (négyezer) forintra leszállítja.

Köteles a felperes az állam javára az illetékügyben eljáró hatóság felhívására megfizetni 17.000 (tizenhétezer) forint feljegyzett kereseti illetéket.

Az ítéltábla ezt meghaladóan a megyei bíróság ítéletét a megfellebbezett részben helybenhagyja.

Köteles a felperes az alperes részére 15 napon belül megfizetni összesen 40.000 (negyvenezer) forint első- és másodfokú perköltséget.

Köteles a felperes az állam javára az illetékügyben eljáró hatóság felhívására megfizetni 19.000 (tizenkilencezer) forint, továbbá köteles az alperes az állam javára az illetékügyben eljáró hatóság felhívására megfizetni 5.000 (ötezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A megyei bíróság az ítéletében a felperes keresetének részben helyt adva az alperest sajtó-helyreigazításra kötelezte, kötelezte továbbá az alperes kiadóját a felperes javára 21.000,- forint perköltség, az állam javára 21.000,- forint feljegyzett illeték megfizetésére.

Ítéletének indokolásában kiemelte, miszerint nem alapos az az alperesi hivatkozás, mely szerint a „Kidobott pénz” címmel megjelent cikk ismertető véleményét tartalmaz. Formálisan ugyan valóban szakember álláspontjára utal a cikk a 68.000.000,- forinttal kapcsolatban, azonban a további cikkrészlet tényként közli, milyen összegbe került a "B" tér burkolata és a 180.000.000,- forintos beszerzési árhoz képest milyen árajánlatot kapott a szerkesztőség. Vagyis tényként közli, hogy a felhasznált burkolat legalább 68.000.000,- forinttal kisebb összegért is beszerezhető lett volna a város számára, ez az összeg a „feleslegesen elköltött pénz”.

Ezen megállapítása alapjául azt jelölte meg, hogy a tárgyaláson F/1. alatt és A/2. alatt csatolt iratok alapján azt látta megállapíthatónak, hogy a pályázati kiírás nem tette lehetővé a beruházás egyes részeire történő ajánlattételt (II.1.7. pont). Nem vitatottan a felperes úgynevezett fixáras szerződést kötött a generálkivitelezővel, ez pedig azt jelenti, hogy tételes felmérés nélkül az elfogadott vállalkozói díjat köteles a felperes a generálkivitelezőnek megfizetni függetlenül attól, hogy a beruházás egyes tételeinek költsége utóbb miként alakul.

Vagyis a felperesnek a generálkivitelező felé fennálló fizetési kötelezettségét nem befolyásolja a megkötött szerződést követően az, hogy a felújításnál felhasznált burkolat más helyről alacsonyabb áron beszerezhető lenne.

Kiemelte, hogy az alperes nem bizonyította, miszerint az újságcikkben ismertetett burkolatra vonatkozó árajánlat valós volt-e, másrészt azt sem bizonyította, hogy ez az árajánlat teljes egészében ugyanolyan minőségű burkolókőre vonatkozott, mint amelyet a beruházás során a generálkivitelező felhasznált. Leszögezte ezzel kapcsolatban a megyei bíróság, hogy ugyanakkor e tények bizonyítottsága esetén is azt lehetne megállapítani, hogy az esetleges alacsonyabb áron történő beszerzés a felperesnek szerződés alapján fennálló fizetési kötelezettségét nem befolyásolta.

Utalt arra, hogy nyilvánvalóan lehet véleményt megfogalmazni azzal kapcsolatban, mennyire volt helyes fixáras szerződést kötni a generálkivitelezővel, mennyiben volt

elfogadható az a pályázati kiírás, amelyben a burkolóanyag beszerzési ára alacsony súlyszámmal szerepel. A megkötött szerződést követően azonban ténybelileg nem helytálló az a megállapítás, mely szerint a burkolóanyag árával a felperes felesleges kiadásoknak tette ki magát.

Álláspontja szerint az alperes nem bizonyította azt sem, hogy a burkolóanyag beszerzését közvetlenül a felperes intézte volna. Az erre utaló cikkrészlet megfogalmazása szerint a „város” a szokásostól eltérő módon ismeretlen okból a generálkivitelező helyett közvetlenül maga intézte a beszerzést. Az alperesi hivatkozás szerint a szavak köznapi jelentése alapján kell megítélni a cikk ezen kitételét. Éppen a szavak köznapi jelentése szerint azonban az állapítható meg, hogy maga az alperes sem tartotta azonosnak a beszerzés és a választás folyamatát, figyelemmel a "C" című lapból átvett fénykép képaláírására is.

A cikkrészlet szövegkörnyezetére figyelemmel azt látta megállapíthatónak, hogy a beszerzés ez esetben kifejezetten a burkolóanyag vásárlására vonatkozik. Az alperes nem bizonyította, hogy a generálkivitelezői szerződéstől illetőleg a pályázati kiírástól eltérően a burkolóanyagot közvetlenül a felperes vásárolta volna meg a generálkivitelező helyett.

A tanúvallomás és a felperes előadása alapján azt is megállapíthatónak látta, hogy az alperesi állítással szemben a kő kiválasztásában közvetlenül nem vett részt "D" polgármester és "E" alpolgármester. E személyek ugyanis nem voltak a kőbíráló bizottság tagjai.

A képaláírás elsődlegesen nem a felperesre vonatkozik, ugyanakkor a képaláírásban nevesített személyek a felperes vezető tisztségviselői, így az ő tevékenységükkel kapcsolatos állítás a felperes tevékenységével is összefüggésbe hozható. A cikk egésze azt a látszatot kelti, hogy a burkolóanyag kiválasztása a vezetők személyes, majd hogyanem egyszemélyi döntése volt. Ez pedig az eljárás bizottságra, valamint arra figyelemmel, hogy a kiválasztott követ a Kulturális és Örökségvédelmi Hivatalnak is jóvá kellett hagynia, ugyancsak nem felel meg a valóságnak.

A felperes által közzétenni kért helyreigazítást a bíróság alaptalannak ítélte meg abban a részében, hogy a szerkesztőség valamennyi érintettől elnézést kér. Ez egyrészt egy elégtétel adásra vonatkozó nyilatkozat, másrészt nem kizárólag a felperes és alperes személyét érinti. A bíróság álláspontja szerint szükségtelen a közbeszerzési eljárás részletes, az eredeti cikk terjedelmét jóval meghaladó mértékű bemutatása. A felperes előadása szerint az ún. kőbíráló bizottság tagjainak személye nem volt nyilvános, így szükségtelen az is, hogy a helyreigazítás tartalmazza a bizottság valamennyi tagjának név szerinti megjelölését.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezett, annak részbeni megváltoztatása, a kereset teljes elutasítása iránt.

Megismételve az elsőfokú eljárásban tett ellenkérelmét előadta, hogy a cikk véleményt fogalmazott meg, amikor azt igyekezett körbejárni, hogy a "B" tér burkolóanyagául olcsóbb követ is lehetett volna választani, illetve ugyanezen kő beszerezhető lett volna olcsóbban is. Tekintettel arra, hogy a közpénzek felhasználása teljesen természetesen képezi a sajtó érdeklődésének tárgyát, az önkormányzat által lebonyolított közbeszerzési eljárás során beszerezett kő „drágasága”, esetleges „olcsósága”, vagy éppen „megfelelőssége”, a szabad vélemény-nyilvánítás körében nyilvános vita tárgyát képezheti.

Kiemelte, hogy tekintettel arra, miszerint sem az eredeti sajtó-helyreigazítási kérelemben, sem a keresetben a felperes egyáltalán nem vitatta a cikkben szereplő számok (180.000.000,- forint és 68.000.000,- forint) valóságtartamát, az alperesnek mindezeket nem kellett bizonyítania.

A cikk alapját az a vélemény képezi, hogy a felperesnek nem kellett volna ilyen elönytelenül szerződnie, mert erre semmi nem kötelezte.

Az alperes bizonyította, hogy a felperes volt az, aki a beszerzés során úgy járt el, hogy a legnagyobb anyagi terhet jelentő burkolóanyag a legkisebb súlyszámmal szerepelt az értékelés során, nem tette lehetővé az árlejtést, vagy a részekre történő ajánlattételt. Nem kötelezte a felperest semmi arra, hogy fix átalánydíjas szerződést kössön a kivitelezővel. Az eljárás során becsatolt bizonyítékok alapján azt sem lehet kijelenteni, hogy valóban fix átalányáras szerződést kötött a felperes.

A cikk nem azt állította, hogy a közbeszerzési eljárás lefolytatása után kellett volna a felperesnek csökkentenie a beszerzendő kő árát, hanem azt kritizálta, hogy a burkolóanyagot olcsóbban is be lehetett volna szerezni.

Az alperes bizonyította, hogy a közbeszerzési eljárás során a felperes széles körű diszkréciót - a tanúvallomás alapján kimondottan szubjektív alapú diszkréciót - tartott fenn magának. A beszerzendő kő elbírálására kifejezetten kőbíráló bizottságot hozott létre. Ez az eljárás mindenképpen eltér az általános gyakorlattól és a cikk által említett kitétel - köznyelvi formában - a valóságnak megfelelően állítja, hogy a felperes a burkolóanyag beszerzésébe közvetlenül „beleszólt”. Az ítélettel szemben a cikk nem azt állítja, hogy a felperes „vásárolta” meg a burkolóanyagot, hanem azt fejezte ki, hogy annak kiválasztásában közvetlenül részt vett.

A felperes a közbeszerzési eljárást úgy írta ki, hogy a kő szubjektív bírálatát kizárólag a polgármester által delegált személyek, valamennyien a felperes alkalmazottai végezték. Lényegtelen a felperes megítélése szempontjából, hogy a bírálatban személy szerint ki vett részt a felperes részéről. A felperes ténylegesen közreműködött a burkolóanyag kiválasztásában, annak nincs jelentősége, hogy például a polgármester saját maga, vagy delegáltjai - köztük saját kabinetfőnöke - útján működött közre ebben.

Kiemelte, hogy a személyes jogérvényesítés követelményéből következően ezzel kapcsolatos igényt csak az érintett személyek érvényesíthettek volna, ezen kérelmet a keresetösségi jog hiánya miatt is el kellett volna utasítani. Ezen felül a felperes saját lapjában közölt olyan fényképet - amely vendégszöveggként a kifogásolt képaláírás felett is szerepelt - amely épp azt bizonyítja, hogy az illető személyek a burkolóanyag kiválasztásában részt vettek.

A fellebbezési ellenkérelem az ítélet helybenhagyására irányult.

Előadta a felperes, hogy mind a sajtó-helyreigazítási kérelem, mind a kereseti kérelem hivatkozott az alperesnek a burkolóanyag árára tett tényközlései valótlanosságára, a perbeli cikk a burkolat árára vonatkozóan tényközléseket tartalmaz.

A cikknek az a tétele, hogy a beszerzést közvetlenül a „város” bonyolította, köznyelvi forma szerint is azt jelenti, hogy a felperes közvetlenül maga intézte a beszerzést és nem az alperes által hivatkozott, a közbíró bizottság útján történő „beleszólást” közli az olvasókkal.

Az alperes maga hivatkozott arra, hogy nincs jelentősége annak, hogy a polgármester vagy delegáltjai működtek közre a kiválasztásban, hiszen a felperes ténylegesen közreműködött ebben, ami ellentétben áll az alperesnek a személyes jogérvényesítés hiányára vonatkozó hivatkozásával.

Utalt arra, hogy a "C" újságcikkében megjelent fotó átvételekor az azon szereplő személyek tényleges szerepéről az alperes nem győződött meg, az ezzel kapcsolatos közlése valóságát is neki kellett volna bizonyítania.

Az ítélet tábla a megyei bíróság ítéletét a Pp.253.§. (3) bekezdése értelmében a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között felülbírálván megállapította, hogy a fellebbezés nagyobb részt alapos.

A helyreigazítási kérelem és azzal szövegszerűen egyező kereseti kérelem szövegezéséből az állapítható meg, hogy sem a 68.000.000,- forint, sem a 180.000.000,- forint összegszerűségét, annak helyességét a felperes nem vitatta.

A kifogása az volt, hogy a 68.000.000,- forint „feleslegesen elköltött pénz” volna, mivel a kivitelezővel kötött fix átalányáras szerződés értelmében nincsen jelentősége egyetlen tétel árának sem, a kivitelezőnek a beruházás teljes költségére kellett ajánlatot tennie, ezen belül az egyes tételek árait szabadon választhatta meg.

A bírói gyakorlat értelmében (PJD IX.9, BH.1983:151.II) a sajtó-helyreigazítási perben a bíróság azt vizsgálhatja, hogy a sajtó-helyreigazítási kérelemben - és az ennek megfelelően előterjesztett keresetlevélben - kizárólagosan kifogásolt tények valóak-e, illetőleg valótlanok-e, avagy valóságot hamis színben tüntet-e fel, avagy sem. Ehhez képest a megyei bíróság vizsgálódásának arra kellett volna

szorítkoznia, hogy az ott feltüntetettösszagszerűségek valóságok és ezekösszagszerűségekből kiindulva, valótlans - helyesen: a valóságot valótlans színben feltüntető-s - az az alperesi következtetés, hogy a 68.000.000,- forint feleslegesen elköltött pénz.

Ehhez képest a 7. sorszámú jegyzőkönyvhöz csatolt ajánlati felhívás (A/2.) illetőleg a felperesi ajánlati felhívás mellékletéül csatolt ajánlati dokumentáció (F/1.) meghatározza az ajánlatok bírálati szempontjait. Ezek alszempontokat is tartalmaznak, amelyhez súlyszámokat rendeltek, ami utóbbi azt fejezi ki, hogy a bírálatban milyen súllyal kell figyelembe venni az ott megjelölt tételt.

Ilyen alszempont - többek között - a kő anyagára bruttó forintban kifejezve (1/a), továbbá a kivitelezés költségei a kő anyagára nélkül bruttó forintban kifejezve (1/b).

Azaz a felhívásra érkezett ajánlatból a felperes számára egyértelműen meghatározható volt a kő beszerzésének ajánlati egységára, illetőleg szinténösszagszerűen a kivitelezés költsége (természetesen egyéb tételek mellett).

A fentiekből következően a felperesnek módjában állt volna, hogy ellenőrizze az egyes tételek ajánlati árát abból a szempontból, hogy nem eltűzöttak-s, ehhez képest a teljes ajánlatot elfogadja-s, avagy a pályázatot eredménytelennek nyilvánítja-s és esetleg újabb pályázatot ír ki. (Zárójelben jegyzi meg az ítélőtábla, hogy az említett két alszempont az ajánlatban összességükben a legmagasabb, 42-es súlyszámmal szerepel.)

Ilyen formán tehát nem valótlans - helyesen: nem alaptalanul és nem a valóságot hamis színben feltüntető - az az alperesi kifogásolt következtetés, hogy a követ 68.000.000,- forinttal olcsóbban is beszerezhetette volna a felperes, illetőleg a 68.000.000,- forint - alperesi álláspont szerint - „feleslegesen” kidobott pénz.

Sajtó-helyreigazítást az kérhet, akinek a személyére a sajtóközlemény - nevének megjelölésével vagy egyéb módon - utal, vagy akinek a személye a sajtóközlemény tartalmából felismerhető (PK 13.I.).

A fentiekhez képest tehát azon alperesi állítás helyreigazítását, miszerint „a burkolat kiválasztásában **"D"** polgármester, **"F"** és **"E"** alpolgármesterek és **"G"** kabinetfőnök személyesen vettek részt” kizárólag a megjelölt természetes személyek kérhették volna. Ezen igényt illetően a felperes perbeli legitimációval nem rendelkezik.

Nem osztja ugyanakkor az ítélőtábla a fellebbezési érvelést a kő közvetlen beszerzésével kapcsolatos („közvetlenül a város bonyolította”) szövegrész tekintetében.

A sérelmezett szövegrészben ugyanis a „közvetlenül” szó és előtte megjelölve, hogy „nem a kivitelező” éppen azt jelenti, hogy itt a város a kő forgalmazójával közvetlenül kerül kapcsolatba, a forgalmazót közvetlenül az adott ajánlattól

függetlenül megválaszthatja. Ezzel szemben helyesen állapította meg a megyei bíróság, hogy a „város” e körben legfeljebb a kivitelező által felajánlott minták melyikének megválasztásában dönthetett, de a forgalmazóval a kivitelező került kapcsolatba, a beszerzést a kivitelező bonyolította.

Mindezekre figyelemmel az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét a Pp.253.§.(3) bekezdése értelmében megváltoztatva a helyreigazítás szövegét a rendelkező részben írtakra korlátozta, valamint a felek által viselendő első és másodfokú perköltség, kereseti és fellebbezési eljárási illeték viselésének mértékét a megváltozott pervesztességi-pernyertességi arányokhoz igazította (Pp.81.§.(1) bekezdés, 6/1986. (VI.26.) IM.számú rendelet 13.§.(2) bekezdés).

Győr, 2009. évi szeptember hó 4.napján

Dr. Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

. Lezsák József sk.
előadó bíró

Dr. Vass Mária sk.
bíró